

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1087
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/26
Karar Numarası : 2023/119
Başvuran : Ö. M. S.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : İstanbul Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın İstanbul İli Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü bünyesinde görev yapan güven timi tarafından gözaltına alınarak Güvenlik Büro Amirliğinde görevli polis memurlarınca kendisine kötü muamelede bulunduğu ve hakaret edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle:

a) Başvuranın güven timi tarafından alınarak Güvenlik Büro Amirliğine götürüldüğü ve burada bir odada yüzü duvara dönük, elleri kelepçeli bir vaziyette uzun bir süre bekletildiği,

b) Görevli polis memurlarınca kendisine kötü muamelede bulunduğu ve hakaret edildiği,

c) Kendi beyanı olmayan bir ifade metninin baskı altında imzalatıldığı iddia edilmekte ve Güvenlik Büro Amirliğinin kamera kayıtlarının izlenmesi talep edilmektedir. Başvuru dilekçesinde, söz konusu Güvenlik Büro Amirliğinin hangi ilçe sınırları içerisinde bulunan Emniyet Müdürlüğü bünyesinde yer aldığı belirtilmemiştir.

3. Başvuranın iddialarında belirtmiş olduğu hususları teyit etmek ve muhatap kurumu belirlemek amacıyla kendisi ile SEGBİS görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmede başvuran;

a) 2018 yılı Ramazan ayında İstanbul Beyoğlu'nda sahur yapmak için bir yer aradığı esnada iki sivil polis tarafından gözaltına alındığını, uzaktan tanıdığını iddia ettiği Y. A. adlı kişi ile birlikte uyuşturucu sattığı suçlamasıyla Beyoğlu Güven Timi Büro Amirliğine götürüldüğünü,

b) Beyoğlu Güven Timi Büro Amirliğinde kendisini nezarethaneye almadıklarını, personelin sigara içmek için kullandığı bir odaya alındığını, burada elleri kelepçeli olarak uzun süre ayakta bekletildiğini, kendisine yönelik psikolojik şiddet uygulandığını, bazı şarkıların zorla dinletildiğini ve kendilerine söyletildiğini,

c) Burada kendisine yönelik uygulanan psikolojik baskı sonrasında önüne getirilen tutanakları okumadan imzalamak zorunda kaldığını,

d) Mahkeme tarafından ise adil bir yargılama yapılmadığını sadece kendisine karakolda imzalatılan tutanakların dikkate alındığını, yargılama sırasında temyiz kanun yoluna başvurmadan kararın kesinleştiğini, Kanun Yararına bozma talebinin de kabul edilmediğini, kendisine yapılan kötü muamele nedeniyle işlemediği bir suçun cezasını çektiğini,

e) Sadece kendisine değil Beyoğlu Güven Timi Büro Amirliğine getirilen, gözaltına alınan tüm kişilere bu tarz

muameleler yapıldığını, bu durumun tespit edilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

4. Muhatap İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünden alınan 10.01.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a) Bahse konu olaya ilişkin görevli polis memurlarınca düzenlenen 28.05.2018 tarihli tutanak haricinde Ö. M. S. adına düzenlenmiş başkaca bir evrak veya birime başvuran tarafından herhangi bir müracaatın bulunmadığı,

b) Güven Timleri Şube Müdürlüğü olarak, birim tarafından suça karıştığı tespit edilen şahıslar hakkında sadece yakalama yapıldığı, gerekli adli işlemlerin yapılabilmesi için Polis Merkezi Amirlikleri veya ilgili Şube Müdürlüklerine teslim edildiği, Şube Müdürlüğü bünyesinde herhangi bir adli tahkikat gerçekleştirilmediği, bu nedenle Birim tarafından herhangi bir gözaltı işlemi yapılmadığı için birime ait nezarethanenin bulunmadığı, yakalaması yapılan şahısların gerekli adli birimlere yakalama tutanağı ile birlikte teslim edilebilmesi için Büro Amirliklerinde bulunan komuta merkezlerinde muhafaza edildiği ve aynı anda yakalama tutanaklarının tanzim edildiği,

c) Görevli polis memurlarınca tanzim edilen tüm yakalama tutanaklarının, yakalaması yapılan şahıs veya şahıslara yasal hakları ile birlikte yakalama anında sözlü olarak yüzlerine karşı söylendiği ve bunun akabinde ilgili şahıs tarafından okunup anlaşıldıktan sonra imza edilmesinin istendiği, ilgili şahıs veya şahısların tanzim edilen tutanağı imzalamak istememeleri durumunda tutanakta ismi bulunan o şahsın ismi altına "imzadan imtina şerhi" düşülerek tanzim edilen tutanaklar ile birlikte adli birimlere teslim edildiği,

d) Görevli polis memurlarınca herhangi bir yakalama tutanağı tanzimi esnasında yakalaması yapılan şahsın kamera kaydı bulunan komuta merkezlerinde bekletildiği, ancak bahse konu şahsın yakalamasının yapıldığı tarih üzerinden 3 yıl geçmesinden dolayı olaya ilişkin kamera kayıtlarına ulaşılamadığı,

e) Şube Müdürlüğü görevlilerince yakalaması yapılarak adli birimlere teslim edilen Ö. M. S. isimli şahsın, adli yargılama sonucu kendisine cezai müeyyide uygulandığından dolayı Şube Müdürlüğü personeline yönelik somut delillere dayanmayan iddialarda bulunduğu değerlendirildiği ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması” gerekmektedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenabilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine

göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Başvuranın iddiası, İstanbul İli Beyoğlu İlçe Emniyet Müdürlüğü bünyesinde görev yapan güven timi tarafından gözaltına alındığı ve Güvenlik Büro Amirliğinde görevli polis memurları tarafından kendisine kötü muamelede bulunduğu ve hakaret edildiği şeklindedir.

11. İhlal iddiasında bulunan kişinin iddialarını ispat etmesi genel kural olduğundan hukuki ve fiili deliller ile desteklenmeyen başvurular açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Anayasa Mahkemesi (AYM), ispat yükümlülüğü başvurana ait olmasına rağmen başvurucular tarafından soyut şekilde birtakım hükümlere atıfta bulunulması ancak söz konusu hükümlerin nasıl ihlal edildiğinin açıklanmaması ve ispatlanmaması durumunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir (AYM, Muhittin KAYA, B. No: 2013/1213, 04/12/2013, §32).

12. AYM, başvurucunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, Hikmet BALABANOĞLU, B. No:2012/1334, 17.09.2013,§32). Objektif olarak imkansız, açıkça uydurulmuş ya da açıkça sağduyuya aykırı olaylara ilişkin şikayetler olarak tanımlanan zorlama şikayetler açıkça dayanaktan yoksun kabul edilmektedir. Hukuk öğrenimi olmayan ortalama bir kimse için, Sözleşmeye ilişkin bir ihlal bulunmadığının açıkça görülebildiği durumlar da bu kapsamda değerlendirilmektedir (Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, Anlaşılmaz veya Uydurma Şikayetler Bölümü, s.69).

13. Kurumumuz tarafından söz konusu iddiaların gerçekleştiği tarihe ilişkin kamera görüntüleri talep edilmişse de muhatap Kurum tarafından olayın üzerinden yaklaşık 3 yıl geçmesi sebebiyle kamera kayıtlarının mevcut olmadığı ifade edilmiştir.

14. AİHM'e göre; bir delil yeterince sağlam, açık, birbiriyle uyumlu çıkarımların; aksi ispat edilemez maddi karinelerin bir arada var olmasıyla elde edilebilir (AİHM, Subaşı ve Çoban/Türkiye, B. No: 20129/07, 09.07.2013, §33). Mevcut durumda başvuru konusu kötü muamele iddiasının ispatına elverişli bir delil bulunmadığı ve iddia konusu olaya ilişkin kamera görüntüleri mevcut olmaksızın Kurumumuzca bir değerlendirme yapılmasının da olanaklı olmadığı anlaşılmıştır.

15. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in ilgili maddeleri uyarınca başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

- 1.** Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
- 2.** Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
- 3.** Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye